

Warszawa, dnia 30 grudnia 2022 r.

Poz. 2847

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia 23 grudnia 2022 r.

w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności

Na podstawie art. 249 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2021 r. poz. 53, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa regulamin organizacyjno-porządkowy wykonywania kary pozbawienia wolności, który uwzględnia:

- 1) organizację przyjęć do zakładów karnych,
- 2) sposób rozmieszczania osadzonych w celach mieszkalnych,
- 3) porządek wewnętrzny zakładów karnych,
- 4) organizację przyjmowania korespondencji i organizację widzeń w zakładach karnych,
- 5) warunki opieki zdrowotnej i bytowej w zakładach karnych,
- 6) sposób przygotowywania skazanych do ich zwolnienia z zakładu karnego

– mając na uwadze potrzebę zapewnienia porządku wewnętrznego i bezpieczeństwa w zakładach karnych.

Rozdział 2

Organizacja przyjęć do zakładu karnego

§ 2. Przy przyjęciu skazanego do zakładu karnego informuje się go o możliwości wystąpienia w czasie odbywania kary pozbawienia wolności zagrożeń dla jego bezpieczeństwa osobistego oraz zetknięcia się z przejawami negatywnych zachowań charakterystycznych dla środowisk przestępczych, a także o potrzebie powiadamiania przełożonych o zagrożeniach bezpieczeństwa osobistego swojego i innych skazanych.

§ 3. Skazany potwierdza swoim podpisem przyjęcie do użytku przedmiotów przekazanych mu do użytku w postaci odzieży, bielizny, obuwia, pościeli, sprzętu stołowego i środków higieny osobistej, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 249 § 3 pkt 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy, zwanej dalej „Kodeksem”, a także przekazanie do depozytu dokumentów, środków pieniężnych i przedmiotów, o których mowa w art. 79a § 2 Kodeksu.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 472, 1236 i 2054 oraz z 2022 r. poz. 22, 655, 1855 i 2600.

§ 4. Niezwłocznie po umieszczeniu skazanego w celi przejściowej wychowawca lub wyznaczony funkcjonariusz przeprowadza z nim rozmowę informacyjną, w której zapoznaje go w szczególności z jego prawami i obowiązkami oraz ustalonym w zakładzie karnym porządkiem wewnętrznym, a także o konsekwencjach wynikających z art. 139 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, 1855, 2582 i 2600).

§ 5. W trakcie rozmowy, o której mowa w § 4, informuje się skazanego o odpowiedzialności karnej i odpowiedzialności dyscyplinarnej za naruszenie nietykalności cielesnej, czynną napaść lub znieważenie funkcjonariusza publicznego lub osoby do pomocy mu przybranej podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych.

§ 6. 1. Skazanego poddaje się niezwłocznie wstępnym badaniom lekarskim.

2. Wychowawca przeprowadza ze skazanym rozmowę wstępną mającą na celu ustalenie niezbędnych informacji, zapewniających prawidłowe wykonanie kary pozbawienia wolności, nie później niż w ciągu dwóch dni od dnia przyjęcia do aresztu śledczego, niezależnie od rozmowy informacyjnej, o której mowa w § 4.

3. Rozmowa wstępna ma na celu ustalenie niezbędnych informacji, zapewniających prawidłowe wykonanie kary pozbawienia wolności.

Rozdział 3

Sposoby rozmieszczania skazanych w celach mieszkalnych

§ 7. Skazanych rozmieszcza się w celach mieszkalnych, uwzględniając w szczególności płeć, wiek oraz uprzednie odbywanie kary pozbawienia wolności.

§ 8. 1. Po dokonaniu czynności, o których mowa w art. 79b § 1 Kodeksu, skazanego przenosi się z celi przejściowej do innej celi mieszkalnej.

2. W razie potrzeby skazany może być przeniesiony w każdym czasie z celi mieszkalnej, którą zajmuje, do innej celi mieszkalnej.

§ 9. 1. Jeżeli jest to uzasadnione potrzebami oddziaływania na młodocianych, skazany dorosły, który uprzednio nie odbywał kary pozbawienia wolności albo kary aresztu wojskowego, wyróżniający się dobrą postawą, może być umieszczony w celi mieszkalnej wspólnie ze skazanym młodocianym lub skazanymi młodocianymi.

2. Skazany dorosły, o którym mowa w art. 88 § 3 Kodeksu lub w art. 197–203 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138, 1726, 1855, 2339 i 2600), lub który popełnił zbrodnię, nie może być umieszczony w celi mieszkalnej wspólnie ze skazanym młodocianym lub skazanymi młodocianymi.

Rozdział 4

Porządek wewnętrzny zakładu karnego

§ 10. 1. Ustala się następujący porządek wewnętrzny zakładów karnych:

- 1) cisza nocna obowiązuje przynajmniej w godzinach 22.00–6.00;
- 2) apele poranne i wieczorne odbywają się w celach mieszkalnych oraz w pomieszczeniach, w których przebywają zatrudnieni (stanowiska pracy);
- 3) w czasie apelu skazani są ubrani i ustawieni w sposób widoczny dla przeprowadzającego apel, jest zabronione uczestniczenie w apelu jedynie w bieliźnie osobistej lub piżamie;
- 4) czas trwania kąpieli jednego skazanego wynosi przynajmniej 10 minut, przy czym czas wypływu wody z armatury natryskowej nie może być krótszy niż 6 minut;
- 5) palenie wyrobów tytoniowych jest dozwolone w celach mieszkalnych wyznaczonych dla skazanych używających wyrobów tytoniowych oraz w miejscach do tego wyznaczonych;
- 6) skazany może posiadać w celi mieszkalnej:
 - a) do 9 litrów napojów, oprócz artykułów żywnościowych o ciężarze nieprzekraczającym 6 kg,
 - b) do 10 sztuk przedmiotów kultu religijnego o wymiarach nie większych niż 250 × 150 mm,
 - c) do 5 sztuk książek, oprócz wypożyczonych w zakładzie karnym z biblioteki,
 - d) prasę o łącznej wadze do 0,5 kg;

- 7) dyrektor lub osoba go zastępująca przyjmują skazanych przynajmniej jeden raz w tygodniu;
- 8) kierownicy działów zakładu karnego lub osoby ich zastępujące przyjmują skazanych przynajmniej jeden raz w tygodniu;
- 9) zgłoszenia do lekarza są przyjmowane codziennie;
- 10) zamówienia na paczki żywnościowe są przyjmowane w każdym dniu roboczym.

2. Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się w szpitalach i izbach chorych zakładów karnych.

§ 11. 1. Porządek wewnętrzny zakładu karnego ustala jego dyrektor. Porządek wewnętrzny zakładu karnego w odniesieniu do kwestii, o których mowa w § 10, nie może zawierać unormowań mniej korzystnych dla skazanych niż zawarte w tym paragrafie oraz powinien uwzględniać konieczność tworzenia warunków zindywidualizowanego oddziaływania na skazanych, utrzymania bezpieczeństwa, dyscypliny i porządku oraz zapewnienia w zakładzie karnym właściwych warunków bytowych, sanitarnych i zdrowotnych.

2. W porządku wewnętrznym zakładu karnego dyrektor określa:

- 1) godziny oraz sposób przeprowadzania apelu porannego i wieczornego;
- 2) godziny przeznaczone na sen, pracę, naukę, zajęcia kulturalno-oświatowe, sportowe oraz zajęcia własne skazanego;
- 3) godziny i miejsce spożywania posiłków dostarczanych przez administrację zakładu karnego;
- 4) godziny, miejsce i sposób poruszania się po terenie zakładu karnego;
- 5) godziny, miejsce i sposób odbywania spacerów oraz korzystania z kąpieli;
- 6) godziny i miejsce, w którym jest dozwolone palenie wyrobów tytoniowych;
- 7) liczbę i rodzaj własnej odzieży, bielizny i obuwia, które skazany może posiadać w celi mieszkalnej;
- 8) liczbę i wymiary przedmiotów, które skazany może posiadać w celi mieszkalnej, oraz sposób ich przechowywania, a w razie potrzeby zasady ich używania;
- 9) dni, godziny i miejsce przyjmowania skazanych przez dyrektora i innych przełożonych, lekarzy oraz sposób składania pisemnych wniosków, skarg i prośb;
- 10) dni, godziny, miejsce i porządek przeprowadzania widzeń;
- 11) godziny i miejsce korzystania z samoinkasujących aparatów telefonicznych lub innych środków łączności; a w zakładach typu zamkniętego – dni, godziny i miejsce;
- 12) dni, godziny i miejsce odprawiania nabożeństw, odbywania spotkań religijnych oraz nauczania religii;
- 13) częstotliwość, terminy, miejsce i sposób dokonywania zakupów artykułów żywnościowych i wyrobów tytoniowych oraz przedmiotów dopuszczonych do sprzedaży w zakładzie karnym;
- 14) godziny i sposób przyjmowania i wydawania korespondencji;
- 15) dni, godziny i sposób przyjmowania i wydawania paczek, o których mowa w art. 113a § 4 Kodeksu;
- 16) sposób zamawiania i otrzymywania paczek żywnościowych;
- 17) dni, godziny i miejsce bezpośredniego kontaktowania się z przedstawicielami podmiotów, o których mowa w art. 38 § 1 Kodeksu;
- 18) osoby upoważnione do przyznawania nagród oraz ulg oraz wymierzania kar dyscyplinarnych;
- 19) obowiązki skazanych funkcyjnych, o których mowa w ust. 3.

3. Do wykonywania zadań związanych z zatrudnieniem, zajęciami kulturalno-oświatowymi i sportowymi dyrektor może wyznaczyć skazanych funkcyjnych.

§ 12. Tekst porządku wewnętrznego powinien znajdować się w każdej celi mieszkalnej. Na prośbę skazanego udostępnia się mu Kodeks oraz wydane na jego podstawie akty wykonawcze.

§ 13. 1. Skazany może bezpośrednio zwracać się do przełożonych oraz osób wizytujących zakład karny ze sprawami związanymi z wykonywaniem kary pozbawienia wolności, a także ze sprawami osobistymi.

2. Cele mieszkalne i inne pomieszczenia w zakładzie karnym, w których przebywają skazani, są wizytowane przez dyrektora zakładu karnego, zwanego dalej „dyrektorem”, co najmniej raz w miesiącu.

3. Administracja zakładu karnego może organizować spotkania z grupami skazanych, zwłaszcza w sprawach związanych z warunkami odbywania kary, zatrudnieniem i nauczaniem.

§ 14. 1. W obecności przełożonych oraz osób wizytujących zakład karny skazany przyjmuje postawę stojącą. Skazany podaje swoje imię i nazwisko przełożonym oraz osobom wizytującym zakład karny wchodzącym do celi mieszkalnej.

2. Wymogów, o których mowa w ust. 1, nie egzekwuje się, gdy skazany zostanie od nich zwolniony przez właściwego przełożonego, a ponadto w szpitalach i izbach chorych, w czasie pracy i nauczania oraz w trakcie zajęć terapeutycznych, kulturalno-oświatowych i sportowych oraz zorganizowanych praktyk i usług religijnych, widzeń, korzystania z aparatu telefonicznego lub innych środków łączności, posiłków, spaceru i spoczynku, których czas ustalono w porządku wewnętrznym.

§ 15. W zakładach karnych przeprowadza się apel poranny i wieczorny, w czasie określonym w porządku wewnętrznym oraz w innym uzasadnionym przypadku, w trakcie którego ustala się w szczególności stan liczbowy skazanych.

Rozdział 5

Organizacja przyjmowania korespondencji i organizacja widzeń w zakładach karnych

§ 16. 1. Korespondencję skazanego administracja zakładu karnego przyjmuje w każdym dniu roboczym, a korespondencję urzędową – codziennie.

2. Przesyłka listowa powinna być właściwie opłacona przez skazanego. W szczególnie uzasadnionych wypadkach skazany, który nie posiada środków pieniężnych, może otrzymać od administracji zakładu karnego znaczki pocztowe na korespondencję.

3. W przypadku wysyłania przesyłki poleconej, wraz z korespondencją skazany przekazuje wypełniony druk „potwierdzenia nadania przesyłki poleconej”, który po wysłaniu zwraca się skazanemu.

4. W zakładzie karnym typu zamkniętego skazany przekazuje korespondencję do wysłania w sposób umożliwiający jej cenzurę, a w zakładzie karnym typu półotwartego i typu otwartego wówczas, gdy dyrektor zarządził cenzurowanie korespondencji.

§ 17. Korespondencja skazanego jest wysyłana przez administrację zakładu karnego nie później niż drugiego dnia roboczego od daty jej przekazania przez skazanego, o ile nie podlega zatrzymaniu z przyczyn, o których mowa w art. 105 § 4 Kodeksu.

§ 18. W szczególnie uzasadnionych wypadkach skazany, który nie posiada środków pieniężnych, może otrzymać od administracji zakładu karnego papier i koperty na korespondencję.

§ 19. 1. Korespondencję adresowaną do skazanego doręcza mu wyznaczony funkcjonariusz lub pracownik.

2. Jeżeli korespondencja podlega cenzurze lub nadzorowi, doręcza się ją po dokonaniu tych czynności.

3. W przypadku odmowy przyjęcia przez skazanego korespondencji odsyła się ją do nadawcy odnotowując, że zwrot nastąpił na skutek odmowy jej przyjęcia przez skazanego.

§ 20. 1. Przyjmujący w zakładzie karnym korespondencję urzędową wysyłaną przez skazanego zwraca mu podpisane pisemne potwierdzenie odbioru oraz odnotowuje na kopercie datę odbioru. Pisemne potwierdzenie odbioru wypełnia skazany.

2. Potwierdzenie, o którym mowa w ust. 1, sporządza się w jednym egzemplarzu. Duplikatu potwierdzenia nie wydaje się.

§ 21. Skazany ma prawo składać wnioski, skargi i prośby na piśmie oraz ustnie. Przełożeni i inne uprawnione osoby przyjmują je także w czasie bezpośrednich kontaktów ze skazanym, zwłaszcza w czasie wizytacji cel mieszkalnych i innych pomieszczeń, w których przebywają skazani.

§ 22. W wypadku otrzymania od administracji zakładu karnego znaczków pocztowych na korespondencję z organami, o których mowa w art. 8a § 3 Kodeksu, skazany otrzymuje od administracji zakładu karnego także papier i koperty.

Rozdział 6

Warunki opieki zdrowotnej i bytowej

§ 23. 1. Wobec skazanych przebywających w szpitalach, izbach chorych oraz leczonych poza nimi, a także przewlekłe chorych i rekonwalescentów, dyrektor może, na wniosek lub po zasięgnięciu opinii lekarza, dokonywać niezbędnych odstępstw od przewidzianego w regulaminie sposobu wykonywania kary pozbawienia wolności w zakresie uzasadnionym stanem zdrowia tych skazanych.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio wobec skazanych, u których stwierdzono niepsychotyczne zaburzenia psychiczne, upośledzonych umysłowo, uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz niepełnosprawnych fizycznie. Dyrektor może dokonywać tych odstępstw na wniosek lub po zasięgnięciu opinii lekarza lub psychologa.

§ 24. 1. Wobec skazanych kobiet ciężarnych i karmiących dyrektor może dokonywać, na wniosek lekarza lub po zasięgnięciu jego opinii, niezbędnych odstępstw od przewidzianego w regulaminie sposobu wykonywania kary pozbawienia wolności w zakresie wynikającym z potrzeby uwzględnienia stanu fizycznego lub psychicznego tych kobiet.

2. Skazaną kobietę ciężarną przenosi się na dwa miesiące przed przewidywanym terminem porodu do szpitalnego oddziału ginekologiczno-położniczego w zakładzie karnym lub areszcie śledczym.

§ 25. 1. Cella mieszkalna powinna być wyposażona w łóżko dla każdego skazanego, odpowiednią do liczby skazanych liczbę stołów, szafek i taboretów oraz środków do utrzymania czystości w celi. Niezbędne urządzenia sanitarne sytuuje się w sposób zapewniający ich niekrępujące użytkowanie, z zastrzeżeniem art. 110 § 3 Kodeksu.

2. W zakładzie karnym typu półotwartego i otwartego skazani mogą posiadać własne plastikowe sztućce. Przedmioty te nie stanowią przedmiotów, o których mowa w art. 110a § 4 Kodeksu.

§ 26. Skazany potwierdza podpisem:

- 1) przyjęcie do użytku i zwrot do magazynu przedmiotów, o których mowa w § 3, z wyłączeniem środków higieny osobistej;
- 2) otrzymanie z depozytu dokumentów, środków pieniężnych i przedmiotów, o których mowa w art. 79a § 2 Kodeksu.

§ 27. 1. Skazany utrzymuje należytą czystość osobistą i dba o schludny wygląd.

2. Skazanemu, co najmniej raz w miesiącu, umożliwia się ostrzyżenie.

3. Skazany korzysta co najmniej raz w tygodniu z ciepłej kąpeli. Skazany zatrudniony przy pracach brudzących korzysta z odpowiednio częstszych kąpeli. Kąpiel skazanego chorego odbywa się według wskazań lekarza.

4. Skazana kobieta korzysta co najmniej raz dziennie z ciepłej wody i dwa razy w tygodniu z ciepłej kąpeli.

§ 28. 1. Spacer skazanego odbywa się pod bezpośrednim nadzorem funkcjonariusza w wyznaczonym miejscu na wolnym powietrzu.

2. Dyrektor może, ze względu na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa w zakładzie karnym, zarządzić odbywanie spaceru w inny sposób niż ustalony w porządku wewnętrznym.

3. Dyrektor może na wniosek lekarza zmienić czas trwania i sposób odbywania spaceru przez skazanego chorego.

§ 29. Paczki, o której mowa w art. 113a § 4 Kodeksu, niespełniającej warunków oraz zawierającej artykuły, o których mowa w art. 113a § 5 Kodeksu, nie dostarcza się skazanemu. Paczkę zwraca się do nadawcy na koszt skazanego, a w uzasadnionych przypadkach na koszt zakładu karnego.

§ 30. Stan sanitarny zakładu karnego, ogrzewanie, oświetlenie i wentylacja pomieszczeń, utrzymywanie czystości przez skazanych w celach mieszkalnych, stan i czystość odzieży, bielizny oraz pościeli, liczba i jakość posiłków oraz sposób ich przyrządzania i wydawania są kontrolowane przez pracownika lub funkcjonariusza służby kwatermistrzowskiej i służby zdrowia.

§ 31. Korzystając z przepustek lub zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego, skazany używa własnej odzieży, bielizny i obuwia. Jeżeli są one zniszczone lub nieodpowiednie ze względu na porę roku, zakład karny wydaje w tym celu skazanemu do użytku odpowiednie odzież, bieliznę lub obuwie.

Rozdział 7

Organizacja komisji penitencjarnej w zakładzie karnym

§ 32. 1. Dyrektor powołuje w zakładzie karnym komisję penitencjarną, zwaną dalej „komisją”, o której mowa w art. 75 § 1 Kodeksu. W zależności od potrzeb zakładu karnego dyrektor może powołać kilka komisji.

2. Dyrektor, powołując komisję, określa w szczególności imienny skład członków komisji, terminy posiedzeń, tryb rozpatrywania spraw oraz, w razie potrzeby, możliwość udziału poszczególnych jej członków w posiedzeniach przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tej czynności na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku.

§ 33. 1. Komisja składa się z co najmniej trzech osób. W skład komisji wchodzi, w szczególności, kierownicy działów penitencjarnego, ochrony oraz ewidencji lub osoby ich zastępujące, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach inne osoby wyznaczone przez dyrektora.

2. Pracami komisji kieruje dyrektor lub inna wyznaczona przez niego osoba.

3. Przewodniczący wyznacza sekretarza spośród członków komisji.

4. W posiedzeniu komisji uczestniczy wychowawca skazanego, którego dotyczy wniosek o wydanie decyzji lub opinii.

§ 34. 1. Komisja ogłasza decyzje oraz wyraża opinie po wysłuchaniu skazanego i w jego obecności.

2. Decyzje i opinie sporządza się na piśmie wraz z uzasadnieniem i zamieszcza w teczce osobopoznawczej skazanego. W przypadkach, o których mowa w art. 76 § 1 pkt 2a Kodeksu, wykonaną decyzję przekazuje się właściwym organom za pośrednictwem sekretariatu zakładu karnego lub elektronicznie.

3. Jeżeli przemawiają za tym względy wychowawcze, decyzje, oceny i opinie komisji penitencjarnej podaje się do wiadomości ogółu skazanych, za zgodą skazanego, którego sprawa dotyczy.

Rozdział 8

Środki oddziaływania na skazanych oraz kierowanie skazanych do systemów wykonania kary

§ 35. Do środków oddziaływania na skazanych należą w szczególności praca, nauczanie, działalność kulturalno-oświatowa, społeczna i zajęcia sportowe, nagradzanie i karanie dyscyplinarne.

§ 36. Przy kierowaniu skazanego do odpowiedniego rodzaju pracy bierze się pod uwagę, niezależnie od okoliczności, o których mowa w art. 122 § 1 Kodeksu, w szczególności wiek, płeć, część kary pozostałą do odbycia oraz względy porządku i bezpieczeństwa.

§ 37. 1. Skazany, który ukończył szkołę lub kurs, otrzymuje odpowiednio świadectwo ukończenia szkoły albo zaświadczenie o ukończeniu kursu, według wzorów ogólnie obowiązujących, bez wskazania, że uzyskał je w zakładzie karnym.

2. Skazany zwolniony z zakładu karnego przed zakończeniem roku szkolnego lub szkolenia kursowego może składać w zakładzie karnym egzaminy końcowe, a zwolniony przed okresem klasyfikacji w szkole otrzymuje zaświadczenie o uczęszczaniu do danej szkoły.

§ 38. W zakładzie karnym można organizować zajęcia kulturalno-oświatowe lub sportowe z udziałem instytucji, organizacji, stowarzyszeń i innych podmiotów oraz osób fizycznych spoza zakładu karnego.

§ 39. 1. Dyrektor określa tryb wyłaniania i zgłaszania kandydatów na rzeczników, o których mowa w art. 136 § 2 Kodeksu, oraz sposób ich działania.

2. O powołaniu i odwołaniu rzeczników skazanych dyrektor informuje ogół osadzonych w sposób zwyczajowo przyjęty w zakładzie karnym.

3. Rzecznicy reprezentują ogół skazanych przebywających w zakładzie albo skazanych z poszczególnych oddziałów.

§ 40. Jeżeli przemawiają za tym względy wychowawcze, decyzję o przyznaniu nagrody można podać do wiadomości osobom najbliższym oraz innym osobom i skazanym.

§ 41. Nagrody, o której mowa w art. 138 § 1 pkt 7 Kodeksu, udziela się po uwiarygodnieniu przez skazanego, że widzenie odbędzie się z osobą najbliższą lub godną zaufania. Dyrektor może uzależnić wykorzystanie nagrody od zgłoszenia się tych osób na widzenie.

§ 42. Jeżeli widzenie jest udzielane w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt, przepisu art. 105a § 6 Kodeksu nie stosuje się.

§ 43. 1. W celu stworzenia warunków sprzyjających indywidualnemu postępowaniu ze skazanym, informuje się go o zasadach wykonywania kary pozbawienia wolności w poszczególnych systemach oraz o obowiązkach i uprawnieniach wynikających z wykonywania indywidualnego programu oddziaływania albo indywidualnego programu terapeutycznego.

2. Skazanemu przedstawia się indywidualny program oddziaływań albo indywidualny program terapeutyczny.

§ 44. 1. Skazanego poddaje się okresowym ocenom postępów w resocjalizacji nie rzadziej niż co 6 miesięcy.

2. Oceny postępów skazanego w resocjalizacji dokonuje się także przed:

- 1) zmianą decyzji klasyfikacyjnej;
- 2) wystąpieniem do sądu penitencjarnego o zmianę rodzaju lub typu zakładu karnego, jeżeli sąd penitencjarny jest wyłącznie właściwy do wydania postanowienia w tym przedmiocie;
- 3) podjęciem decyzji w przypadkach, o których mowa w art. 76 § 1 pkt 5 i 6 Kodeksu;
- 4) nabyciem przez skazanego uprawnień do warunkowego przedterminowego zwolnienia.

§ 45. Przy dokonywaniu ocen okresowych w postępach skazanego w resocjalizacji, komisja penitencjarna uwzględnia w szczególności:

- 1) stosunek skazanego do popełnionego przestępstwa;
- 2) stopień przestrzegania przez skazanego porządku i dyscypliny;
- 3) stosunek skazanego do pracy;
- 4) charakter kontaktów skazanego z rodziną i wywiązywanie się z obowiązku łożenia na jej utrzymanie;
- 5) zachowanie skazanego wobec innych skazanych i przełożonych;
- 6) zmiany w zachowaniu się skazanego w okresie od ostatniej oceny.

§ 46. 1. Skazany, co do którego sąd penitencjarny orzekł obowiązek poddania się leczeniu lub rehabilitacji w związku z uzależnieniem od substancji psychoaktywnych:

- 1) udziela osobom prowadzącym leczenie lub rehabilitację informacji o stanie zdrowia, przebytych chorobach i urazach oraz warunkach, w jakich się wychowywał;
- 2) uczestniczy w zajęciach indywidualnych i grupowych organizowanych w oddziale terapeutycznym;
- 3) wykonuje inne zlecone czynności niezbędne dla potrzeb leczenia i rehabilitacji.

2. Skazany, co do którego sędzia penitencjarny zarządził przeprowadzenie badań psychologicznych, psychiatrycznych lub seksuologicznych:

- 1) udziela osobom prowadzącym badania informacji o stanie zdrowia, przebytych chorobach i urazach oraz warunkach, w jakich się wychowywał;
- 2) wykonuje zlecone przez psychologa, psychiatrę lub seksuologa czynności niezbędne dla potrzeb badania;
- 3) poddaje się lekarskim oględzinom ciała i innym niezbędnym badaniom lekarskim.

3. O odmowie skazanego poddania się leczeniu, rehabilitacji albo badaniom psychologicznym, psychiatrycznym lub seksuologicznym powiadamia się odpowiednio sąd lub sędzię penitencjarnego.

§ 47. 1. W celu umieszczenia skazanego w zakładzie karnym właściwego rodzaju i typu oraz w celu wyboru właściwego systemu wykonywania kary pozbawienia wolności dokonuje się klasyfikacji skazanych, o której mowa w art. 82 § 1 Kodeksu, na podstawie kryteriów wymienionych w art. 82 § 2 Kodeksu.

2. Klasyfikacji skazanych dokonuje się niezwłocznie po otrzymaniu orzeczenia do wykonania.

3. Decyzję klasyfikacyjną weryfikuje się niezwłocznie po ujawnieniu nowych okoliczności mających wpływ na klasyfikację, a w szczególności po uzyskaniu wyników badań osobopoznawczych, w tym psychologicznych, psychiatrycznych oraz seksuologicznych.

§ 48. W przypadku gdy skazany ma odbyć dwie lub więcej kar pozbawienia wolności, bierze się pod uwagę wszystkie okoliczności związane z tymi karami, które mogą mieć wpływ na klasyfikację.

§ 49. 1. Dla celów klasyfikacji skazanych:

- 1) rodzaje zakładów karnych oznacza się literami:
 - a) zakład karny dla młodocianych – M,
 - b) zakład karny dla odbywających karę po raz pierwszy – P,
 - c) zakład karny dla recydywistów penitencjarnych – R,
 - d) zakład karny dla odbywających karę aresztu wojskowego – W;

- 2) typy zakładów karnych oznacza się cyframi:
 - a) zakład karny typu zamkniętego – 1,
 - b) zakład karny typu półotwartego – 2,
 - c) zakład karny typu otwartego – 3;
- 3) system wykonywania kary oznacza się literami:
 - a) system programowanego oddziaływania – p,
 - b) system terapeutyczny – t,
 - c) system zwykły – z.

2. Dla celów klasyfikacji skazanych, litery wymienione w ust. 1 pkt 1 oznaczają grupy klasyfikacyjne, a cyfry i litery wymienione w ust. 1 pkt 2 i 3 oznaczają podgrupy klasyfikacyjne.

3. Dla celów klasyfikacji, osoby odbywające wyłącznie kary orzeczone za wykroczenie albo kary porządkowe, a także osoby, wobec których jest stosowany wyłącznie środek przymusu skutkujący pozbawieniem wolności, oznacza się dodatkowo literą U.

4. W celu przyjęcia właściwego trybu postępowania wobec osoby przyjętej z wolności, do czasu nadania przez komisję penitencjarną pierwszej klasyfikacji skazanemu określa się rodzaj zakładu karnego, o którym mowa w ust. 1 pkt 1.

§ 50. Dla skazanego, który odbył część kary pozbawienia wolności w oddziale terapeutycznym, wobec którego zespół terapeutyczny zakończył oddziaływania, opracowuje się zalecenia do realizacji w czasie wykonywania pozostałej części kary.

§ 51. Z ważnych powodów, skazany zakwalifikowany do odbywania kary w zakładzie karnym typu otwartego może przebywać w zakładzie karnym typu półotwartego lub zamkniętego, a skazany zakwalifikowany do odbywania kary w zakładzie karnym typu półotwartego – w zakładzie karnym typu zamkniętego. Skazany taki korzysta z uprawnień wynikających z decyzji klasyfikacyjnej. Korzystanie z tych uprawnień nie może naruszać bezpieczeństwa ani zakłócać porządku w zakładzie karnym, w którym przebywa.

Rozdział 9

Przygotowywanie skazanych do zwolnienia z zakładu karnego

§ 52. 1. W celu przygotowania skazanego do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, zebrane wcześniej, w trakcie badań osobopoznawczych, dane i informacje w zakresie jego potrzeb po zwolnieniu uaktualnia się co najmniej na 6 miesięcy przed przewidywanym warunkowym zwolnieniem skazanego lub przed wykonaniem kary.

2. Jeżeli czas pozostałej do odbycia kary lub inne ważne okoliczności za tym przemawiają, aktualizacji, o której mowa w ust. 1, dokonuje się w każdym czasie umożliwiającym prawidłowe przygotowanie do zwolnienia.

§ 53. W okresie, o którym mowa w § 52, skazany informuje o istotnych zmianach w jego sytuacji życiowej, mających wpływ na przygotowanie go do życia po zwolnieniu. Po weryfikacji tych informacji ustala się formę i zakres niezbędnej pomocy.

§ 54. Bezpośrednio przed zwolnieniem z zakładu karnego skazanemu udziela się stosownych informacji, w szczególności o adresach i zakresie właściwości instytucji oraz organizacjach społecznych udzielających pomocy materialnej, medycznej, w znalezieniu pracy i zakwaterowaniu, a także porad prawnych.

§ 55. Skazanego zwalnianego na przerwę w wykonaniu kary pozbawienia wolności informuje się na piśmie o terminie stawienia się do dalszego odbywania kary oraz wyznaczonym areszcie śledczym lub zakładzie karnym, do którego ma się zgłosić. Skazanego poucza się ponadto o skutkach niezgłoszenia się po przerwie. Przyjęcie do wiadomości powyższych informacji i pouczeń zwalniany potwierdza podpisem, zawierającym imię i nazwisko.

§ 56. O pozostawieniu osoby zwolnionej w zakładzie karnym z powodu, o którym mowa w art. 167a § 4 Kodeksu, zawiadamia się niezwłocznie sędziego penitencjarnego, a w miarę możliwości rodzinę lub osobę bliską albo osobę wskazaną przez zwolnionego.

§ 57. 1. Jeżeli zwolnienie z zakładu karnego następuje w godzinach 19.00–6.00, osobie zwolnionej zapewnia się na jej pisemny wniosek nocleg w zakładzie karnym, oddzielnie od skazanych.

2. Jeżeli zwolnienie z zakładu karnego następuje poza godzinami, o których mowa w ust. 1, dyrektor, na pisemny wniosek osoby zwolnionej, w uzasadnionych przypadkach może zezwolić tej osobie na nocleg w zakładzie karnym, na warunkach, o których mowa w tym przepisie.

3. Czynności związanych ze zwolnieniem, które wymagają obecności osoby zwalnianej, dokonuje się bezpośrednio po noclegu.

§ 58. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.²⁾

Minister Sprawiedliwości: *Z. Ziobro*

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz. U. poz. 2231), które traci moc z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1855 i 2770).